
Projekt nowej ustawy Prawo o adwokaturze

Palestra 34/10(394), 32-50

1990

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Projekt nowej ustawy PRAWO O ADWOKATURZE

USTAWA

z dnia..... 1990 r.

Prawo o adwokaturze

Dział I

Przepisy ogólne

- Art. 1.1. Adwokat powołany jest do udzielania pomocy prawnej, działania w obronie praw i wolności człowieka i obywatela oraz w kształtowaniu i stosowania prawa.
2. Adwokat w wykonywaniu swoich obowiązków zawodowych podlega tylko ustawom.
3. Tytuł zawodowy adwokata podlega obronie prawnej.
- Art. 2.1. Adwokaturę stanowi ogół adwokatów i aplikantów adwokackich.
2. Adwokatura zorganizowana jest na zasadach samorządu zawodowego.
- Art. 3. Adwokat przed przystąpieniem do wykonywania zawodu składa wobec dziekana izby adwokackiej ślubowanie treści następującej:
„Ślubuję uroczyście w swej pracy adwokata przyczyniać się ze wszystkich sił do ochrony praw i wolności obywatelskich oraz umacniania porządku prawnego Rzeczypospolitej Polskiej, obowiązki swe wypełniać gorliwie, sumiennie i zgodnie z przepisami prawa, zachować tajemnicę zawodową, a w postępowaniu swoim kierować się zasadami godności, uczciwości i słuszności”.
- Art. 4.1. Adwokat obowiązany jest zachować w tajemnicy wszystko, o czym dowiedział się w związku z wykonywaną pomocą prawną.
2. Tajemnicą są objęte także akta podręczne adwokata, notatki i dokumenty uzyskane w związku z udzieleniem pomocy prawnej.
- Art. 5. Adwokat podczas i w związku z wykonywaniem obowiązków zawodowych korzysta z ochrony prawnej podobnie jak sędzia i prokurator.
- Art. 6.1. Adwokat przy wykonywaniu zawodu adwokackiego korzysta z wolności słowa i pisma w granicach określonych przez przepisy prawa i zasady etyki zawodowej.
2. Nadużycie tej wolności, stanowiące ściganą z oskarżenia prywatnego zniewagę lub zniesławienie strony, jej pełnomocnika lub obrońcy, kuratora, świadka, biegłego lub tłumacza, podlega ściganiu tylko w drodze dyscyplinarnej.

- Art. 7.1. Adwokat wykonujący zawód w ramach stosunku pracy nie jest związany poleceniem co do treści opinii prawnej.
2. Kierownik podmiotu zatrudniającego może wydać adwokatowi na piśmie polecenie załatwienia sprawy w sposób odmienny, niż to wynika z jego opinii.
- Art. 8 Adwokat prowadzi samodzielnie sprawy przed organami orzekającymi, dbając o należyte wykorzystanie przewidzianych przez prawo środków dla ochrony interesów klienta.
- Art. 9. Naczelną Radę Adwokacką może występować do Trybunału Konstytucyjnego z wnioskami o stwierdzenie zgodności aktu ustawodawczego z Konstytucją albo innego aktu normatywnego z Konstytucją lub aktem ustawodawczym z zastrzeżeniem art. 19 ust. 2 ustawy o Trybunale Konstytucyjnym.

Dział II Wykonywanie zawodu adwokata

- Art. 10.1. Adwokat ma prawo wyboru siedziby i formy wykonywania zawodu.
2. Adwokat obowiązany jest zawiadomić właściwą radę adwokacką w jakiej formie wykonuje zawód oraz o nazwie i adresie kancelarii lub spółki.
- Art. 11.1 Adwokat nie może wykonywać zawodu, jeżeli:
- 1) w stosunku do jego osoby zapadła uchwała o trwałej niezdolności do wykonywania zawodu adwokata z przyczyn zdrowotnych,
 - 2) został ubezwłasnowolniony.
2. Wykonywania zawodu adwokata nie można łączyć z wykonywaniem innego zawodu.
3. Zakaz przewidziany w ust. 2 nie dotyczy nauczycieli akademickich i pracowników nauki.
4. Adwokat nie może wykonywać zawodu, jeżeli jego małżonek pełni funkcję sędziego, prokuratora lub w organach dochodzeniowo-śledczych.
- Art. 12.1. O trwałej niezdolności do wykonywania zawodu — adwokata z przyczyn zdrowotnych orzeka rada adwokacka.
2. Uchwała zapada po wysłuchaniu adwokata i jego pełnomocnika ustanowionego spośród adwokatów oraz po zaznajomieniu się z opiniami lub orzeczeniami lekarskimi. Rada wyznacza pełnomocnika z urzędu, jeżeli adwokat go nie ustanowił.
3. W razie wszczęcia postępowania o stwierdzenie trwałej niezdolności do wykonywania zawodu lub postępowania o ubezwłasnowolnieniu rada adwokacka może zawiesić adwokata tymczasowo w wykonywaniu czynności zawodowych.
- Art. 13.1. Adwokat wykonuje zawód w obranej przez siebie dziedzinie w formie:
- a) kancelarii adwokackiej,
 - b) spółki,
 - c) stosunku pracy,
 - d) umowy zlecenia.

2. Adwokat — niezależnie od formy wykonywania zawodu — winien go wykonywać zgodnie z przepisami prawa oraz zasadami etyki zawodowej ustalonymi przez Krajowy Zjazd Adwokatury.
- Art. 14.1. Działalność zawodowa adwokata podlega kontroli w formie wizytacji, dokonywanej w trybie i na zasadach określonych przez Naczelną Radę Adwokacką.
2. Przepis ust. 1 nie dotyczy adwokatów wykonujących zawód w ramach stosunku pracy.
- Art. 15. W wypadku, gdy adwokat prowadzący sprawę nie może wziąć osobiście udziału w rozprawie lub wykonać osobiście poszczególnych czynności w sprawie, może udzielić substytucji imiennie adwokatowi.
- Art. 16.1. Dziekan rady adwokackiej wyznacza zastępcę dla adwokata wykonującego jednoosobowo zawód w kancelarii adwokackiej w lub spółce, nie mającego możliwości prowadzenia sprawy czasowo lub trwale albo skreślonego z listy adwokatów. Decyzja dziekana stanowi upoważnienie dla wyznaczonego adwokata do prowadzenia sprawy i powinna mieć formę pisemną.
2. Uprawnienia dziekana określone w ust. 1, przysługują kierownikowi zespołu adwokackiego wobec jego członków.
- Art. 17.1. W uzasadnionych wypadkach adwokat może wypowiedzieć pełnomocnictwo, zawiadamiając o tym klienta oraz zainteresowane organy.
2. Wypowiadając pełnomocnictwo, adwokat jest obowiązany jeszcze przez dwa tygodnie pełnić swoje obowiązki, jeżeli nie nastąpiło wcześniejsze objęcie sprawy przez innego adwokata lub zwolnienie ze strony klienta.
- Art. 18.1. Adwokat może w uzasadnionych wypadkach odmówić udzielenia pomocy prawnej.
2. Adwokat winien odmówić udzielenia pomocy prawnej, jeżeli sprawa dotyczy osoby, z którą pozostaje on w takim stosunku, że może to oddziaływać na wynik sprawy, albo w której stronę przeciwną zastępuje adwokat będący jego małżonkiem lub osobą bliską.
 3. W sprawach, w których pomoc prawna ma być świadczona z urzędu, zwolnić od udzielenia tej pomocy może tylko organ, który go wyznaczył.
- Art. 19. Adwokat wykonujący zawód w ramach stosunku pracy lub umowy zlecenia obowiązany jest wyłączyć się od wykonywania czynności zawodowych we własnej sprawie lub jeżeli przeciwnikiem zatrudniającego go podmiotu jest inny zatrudniający go podmiot albo spór toczy się pomiędzy organami zatrudniającego go podmiotu.
- Art. 20. Adwokat jest obowiązany przechowywać dokumenty powierzone mu przez klienta w ciągu trzech lat od dokonania ostatniej czynności w sprawie, chyba że przed upływem tego czasu wezwał klienta listem poleconym do odbioru dokumentów, a klient w ciągu sześciu miesięcy do wezwania tego się nie zastosował.
- Art. 21.1. Wysokość wynagrodzenia za czynności adwokackie określa umowa z klientem, w braku takiej umowy — przepisy o wynagrodzeniach adwokatów ustalone są przez Naczelną Radę Adwokacką.

2. Wysokość wynagrodzenia oraz inne warunki wykonywania zawodu w ramach umowy o pracę lub umowy zlecenia określa umowa.
3. Wynagrodzenie za pomoc prawną świadczoną przez adwokata, niezależnie od formy wykonywania zawodu, ma charakter wynagrodzenia za pracę w rozumieniu przepisów podatkowych i prawa ubezpieczeń społecznych.

Art. 22.1. Koszty nie opłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu ponosi Skarb Państwa.

2. Zasady ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej, o której mowa w ust. 1, określa w drodze rozporządzenia, minister sprawiedliwości w porozumieniu z Naczelną Radą Adwokacką.

Dział III Samorząd awokacki

Rozdział I

Przepisy ogólne

Art. 23.1. Samorząd jest niezależny w wykonywaniu swoich zadań i podlega tylko przepisom prawa.

2. Przynależność adwokatów i aplikantów adwokackich do samorządu adwokackiego powstaje z dniem wpisania ich na listę adwokatów lub aplikantów adwokackich.
3. Płacenie składek członkowskich jest obowiązkiem adwokatów i aplikantów adwokackich. Nie opłacone w terminie składki członkowskie oraz opłaty związane z postępowaniem w sprawie wpisu na listę adwokatów i aplikantów adwokackich podlegają ściągnięciu w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Art. 24. Do zadań samorządu należy w szczególności:

- 1) reprezentowanie adwokatury i ochrona jej praw,
- 2) sprawowanie nadzoru nad przestrzeganiem przepisów o wykonywaniu zawodu adwokata,
- 3) wpisywanie na listę adwokatów i aplikantów adwokackich,
- 4) doskonalenie zawodowe adwokatów i kształcenie aplikantów adwokackich,
- 5) ustalenie i upowszechnienie zasad etyki zawodowej oraz dbałość o ich przestrzeganie,
- 6) orzekanie w sprawach dyscyplinarnych,
- 7) sprawowanie zarządu majątkiem samorządu.

Art. 25.1. Jednostkami organizacyjnymi samorządu adwokackiego są izby adwokackie i Naczelna Rada Adwokacka.

2. Jednostki, o których mowa w ust. 1, posiadają osobowość prawną.

Art. 26.1. Organami samorządu adwokackiego są:

- 1) Krajowy Zjazd Adwokatury,
- 2) Naczelna Rada Adwokacka,

- 3) Wyższy Sąd Dyscyplinarny,
- 4) Wyższa Komisja Rewizyjna,
- 5) zgromadzenie izby adwokackiej,
- 6) rada adwokacka,
- 7) sąd dyscyplinarny,
- 8) komisja rewizyjna.

2. Członkami organów samorządu adwokackiego mogą być tylko adwokaci.

Art. 27.1. Wybory do organów samorządu adwokackiego odbywają się w głosowaniu tajnym przy nie ograniczonej liczbie kandydatów.

2. Kadencja organów samorządu adwokackiego trwa 3 lata. Jednakże są one obowiązane działać do czasu ukonstytuowania się nowo wybranych organów.
3. W Prezydium Naczelnej Rady Adwokackiej i w prezydiach okręgowych rad adwokackich nie można sprawować tej samej funkcji dłużej niż przez dwie następujące po sobie kadencje.
4. Członkowie organów, o których mowa w ust. 1 mogą być odwołani przed upływem kadencji przez organ, który go wybrał.

Art. 28.1. Organy samorządu podejmują uchwały w obecności co najmniej połowy członków danego organu.

2. Uchwały organów samorządu adwokackiego dotyczące bezpośrednio poszczególnych osób powinny zawierać uzasadnienia faktyczne i prawne.
3. Termin do wniesienia środków odwoławczych przewidzianych w ustawie wynosi czternaście dni od dnia doręczenia orzeczenia lub uchwały.

Art. 29.1. Minister sprawiedliwości może zwrócić się do Sądu Najwyższego o uchylenie sprzecznych z prawem uchwał organów adwokatury, oraz organów izb adwokackich w terminie sześciu miesięcy od ich doręczenia.

2. Sąd Najwyższy utrzymuje zaskarżoną uchwałę w mocy lub uchyla uchwałę i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania właściwemu organowi z ustaleniem wytycznych co do sposobu jej załatwienia.

Rozdział 2

Krajowy Zjazd Adwokatów

Art. 30.1. Krajowy Zjazd Adwokatów stanowią delegaci wybrani w proporcji do liczby członków izby, ustalonej przez Naczelną Radę Adwokacką.

2. W Krajowym Zjeździe Adwokatów uczestniczą nie będący delegatami członkowie Naczelnej Rady Adwokackiej oraz dziekani okręgowych izb adwokackich.

Art. 31.1. Krajowy Zjazd Adwokatów odbywa się co trzy lata. Zjazd zwołuje Naczelna Rada Adwokacka. Powinien się on odbyć w ciągu miesiąca od daty dokonania wyborów delegatów we wszystkich izbach adwokackich.

2. Nadzwyczajny Krajowy Zjazd Adwokatów zwołuje Naczelna Rada Adwokacka na żądanie Prezydium Naczelnej Rady Adwokackiej, Wyższej Komisji Rewizyjnej, co najmniej 15 członków Naczelnej Rady Adwokackiej albo co najmniej jednej trzeciej okręgowych rad adwokackich.

- Art. 32.** Do zakresu działania Krajowego Zjazdu Adwokatów należy w szczególności:
- 1) wybór Prezesa Naczelnej Rady Adwokackiej, Prezesa Wyższego Sądu Dyscyplinarnego i przewodniczącego Wyższej Komisji Rewizyjnej,
 - 2) wybór — nie będących dziekanami — adwokatów wchodzących w skład Naczelnej Rady Adwokackiej oraz ich zastępców,
 - 3) wybór członków i zastępców członków Wyższego Sądu Dyscyplinarnego i Wyższej Komisji Rewizyjnej,
 - 4) rozpatrywanie i zatwierdzanie sprawozdań Naczelnej Rady Adwokackiej, Wyższego Sądu Dyscyplinarnego i Wyższej Komisji Rewizyjnej oraz zatwierdzenie — po wysłuchaniu wniosków Wyższej Komisji Rewizyjnej — zamknięć rachunkowych i udzielanie Naczelnej Radzie Adwokackiej absolutorium,
 - 5) wytyczanie kierunków działania samorządu adwokackiego oraz podejmowanie innych uchwał, które Zjazd uzna za celowe,
 - 6) uchwalanie regulaminu zwoływania, organizacji i przebiegu obrad zgromadzeń izb adwokackich oraz Krajowego Zjazdu Adwokatów, trybu wyboru wyborów do organów adwokatury, a także działania organów adwokatury,
 - 7) określenie podstawowych zasad tworzenia funduszów i gospodarowania majątkiem samorządu.

Rozdział 3

Naczelna Rada Adwokacka

- Art. 33.1.** Naczelną Radę adwokacką tworzą:
- 1) Prezes Naczelnej Rady Adwokackiej,
 - 2) adwokaci wybrani przez Krajowy Zjazd Adwokatów w liczbie odpowiadającej liczbie dziekanów okręgowych rad adwokackich, nie więcej jednak niż ośmiu adwokatów z tej samej izby,
 - 3) dziekani rad adwokackich.
2. Siedzibą Naczelnej Rady Adwokackiej jest m.st. Warszawa.
- Art. 34.** Do zakresu działania Naczelnej Rady Adwokackiej należy:
- 1) reprezentowanie adwokatury,
 - 2) nadzór nad działalnością Prezydium Naczelnej Rady Adwokackiej,
 - 3) nadzór nad działalnością rad adwokackich oraz kształceniem przez nie aplikantów,
 - 4) ustalanie liczby izb adwokackich, ich zasięgu terytorialnego oraz siedzib,
 - 5) ustalanie liczby członków oraz ich zastępców organów poszczególnych izb adwokackich,
 - 6) ustalanie wynagrodzenia za czynności adwokackie nie objęte umową z klientem,
 - 7) rozpoznawanie odwołań od uchwał okręgowych rad adwokackich,
 - 8) opiniowanie projektów nowych aktów normatywnych oraz przedstawianie wniosków właściwym organom i postulatów w zakresie tworzenia i stosowania prawa,

- 9) zarząd majątkiem Naczelnej Rady Adwokackiej,
 - 10) uchwalanie budżetu Naczelnej Rady Adwokackiej i określanie udziału poszczególnych izb adwokackich w pokrywaniu jej wydatków budżetowych,
 - 11) uchwalanie regulaminów niezbędnych w działalności samorządu, normujących w szczególności:
 - a) zasady wyboru delegatów na zgromadzenia izb adwokackich.
 - b) zasady postępowania w indywidualnych sprawach adwokatów i aplikantów adwokackich należących do kompetencji samorządu adwokackiego.
 - c) zasady przyjmowania i odbywania aplikacji adwokackiej, składania egzaminu adwokackiego oraz zasady pokrywania kosztów aplikacji,
 - d) zasady działania wizytatorów,
 - e) wzory pieczęci organów adwokatury,
 - f) postępowanie dyscyplinarne.
- Art. 35.1. Naczelna Rada Adwokacka wybiera ze swego grona dwóch wiceprezesów, sekretarza, skarbnika, rzecznika dyscyplinarnego, zastępcę sekretarza oraz dwóch członków, którzy łącznie z prezesem stanowią Prezydium Naczelnej Rady Adwokackiej. Prezydium jest organem wykonawczym Naczelnej Rady Adwokackiej.
2. Naczelna Rada Adwokacka wyznacza spośród adwokatów — zastępców rzecznika dyscyplinarnego Naczelnej Rady Adwokackiej.
 3. Prezydium sprawuje czynności należące do zakresu działania Naczelnej Rady Adwokackiej, z wyjątkiem wymienionych w art. 34 pkt 1,10 i 11.
- Art. 36. Naczelna Rada Adwokacka uchyla uchwały rad adwokackich sprzeczne z prawem.
- Art. 37. Naczelna Rada Adwokacka może zwrócić się do rady adwokackiej o podjęcie uchwały w określonej sprawie, należącej do zakresu jej działalności. Uchwała powinna być podjęta nie później niż w ciągu jednego miesiąca.

Rozdział 4

Wyższy Sąd Dyscyplinarny

- Art. 38.1. Wyższy Sąd Dyscyplinarny składa się z dwudziestu trzech członków oraz trzech zastępców członków.
2. Członkowie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego wybierają spośród siebie jednego lub dwóch wiceprezesów.
 3. Wyższy Sąd Dyscyplinarny w składzie trzech sędziów rozpoznaje jako instancja odwoławcza sprawy rozpoznawane przez sądy dyscyplinarne.
 4. Prezes Wyższego Sądu Dyscyplinarnego uczestniczy w posiedzeniach Naczelnej Rady Adwokackiej oraz składa jej okresowe informacje o stanie spraw dyscyplinarnych.

Rozdział 5

Wyższa Komisja Rewizyjna

- Art. 39.1. Wyższa Komisja Rewizyjna wykonuje kontrolę finansowej i gospodarczej działalności Naczelnej Rady Adwokackiej oraz kontrolę wykonywania uchwał Krajowego Zjazdu Adwokatów.
2. Wyższa Komisja Rewizyjna składa się z przewodniczącego, zastępcy przewodniczącego i czterech członków oraz dwóch zastępców członków.
 3. Przewodniczący Wyższej Komisji Rewizyjnej informuje Naczelną Radę Adwokacką i jej Prezydium o wynikach przeprowadzonych kontroli oraz ma prawo uczestniczyć w posiedzeniach tych organów.

Rozdział 6

Zgromadzenie izby adwokackiej

- Art. 40.1. Adwokaci i aplikanci adwokaccy zamieszkali na terenie danego okręgu tworzą izbę adwokacką.
2. Teren działania izby adwokackiej obejmuje jedno lub więcej województw.
 3. Uchwałę o utworzeniu izby adwokackiej podejmuje Naczelna Rada Adwokacka.
- Art. 41.1. W zgromadzeniu izby adwokackiej uczestniczą wszyscy adwokaci i aplikanci adwokaccy należący do danej izby.
2. Jeżeli liczba członków izby adwokackiej przekracza 600 osób, zgromadzenie izby adwokackiej stanowią delegaci wybrani na zebraniach zwołanych dla poszczególnych rejonów, objętych działalnością danej izby.
 3. Zgromadzenie izby adwokackiej zwołuje rada adwokacka raz w roku.
- Art. 42. Do zakresu działania zgromadzenia izby adwokackiej należy:
- 1) wybór delegatów na Krajowy Zjazd Adwokatów,
 - 2) wybór dziekana, prezesa sądu dyscyplinarnego, przewodniczącego komisji rewizyjnej oraz członków i zastępców członków rady adwokackiej, sądu dysplinarnego i komisji rewizyjnej,
 - 3) uchwalanie budżetu izby i ustalanie wysokości składek rocznych na potrzeby izby,
 - 4) rozpatrywanie i zatwierdzanie corocznych sprawozdań z działalności rady adwokackiej,
 - 5) zatwierdzanie — po wysłuchaniu wniosków komisji rewizyjnej — zamknięć rachunkowych i udzielanie radzie adwokackiej absolutorium,
 - 6) podejmowanie innych uchwał.
- Art. 43.1. Zwyczajne zgromadzenie izby adwokackiej zwołuje rada adwokacka raz w roku.
2. Nadzwyczajne zgromadzenie izby adwokackiej zwołuje się na żądanie Prezydium Naczelnej Rady Adwokackiej, rady adwokackiej, komisji rewizyjnej lub jednej trzeciej adwokatów członków izby. Nadzwyczajne zgromadzenie zwołuje się w ciągu sześciu tygodni od zgłoszenia żądania.

Rozdział 7

Rada adwokacka

- Art. 44.1. Rada adwokacka składa się z dziekana, pięciu do piętnastu członków i z dwóch do czterech zastępców członków.
2. Prezesowi sądu dyscyplinarnego i przewodniczącemu okręgowej komisji rewizyjnej przysługuje prawo do uczestnictwa w posiedzeniach okręgowej rady adwokackiej.
- Art. 45.1. Rada adwokacka wybiera ze swego grona jednego lub dwóch wicedziekanów, sekretarza, w razie potrzeby zastępcę sekretarza, skarbnika i rzecznika dyscyplinarnego, którzy łącznie z dziekanem stanowią prezydium rady. Ponadto rada adwokacka wyznacza — spośród adwokatów — zastępców rzecznika dyscyplinarnego oraz powołuje przewodniczącego i członków zespołu wizytatorów.
2. Prezydium jest organem wykonawczym okręgowej rady adwokackiej.
- Art. 46. Do zakresu działania rady adwokackiej należy:
- 1) reprezentowanie interesów zawodowych członków izby adwokackiej,
 - 2) doskonalenie zawodowe adwokatów,
 - 3) prowadzenie aplikacji adwokackiej,
 - 4) prowadzenie innych spraw adwokatury, których załatwienia ustawa nie zastrzega innym organom adwokatury lub organom państwowym.
- Art. 47. Uchwały rady adwokackiej zapadają większością głosów, w razie równości głosów przeważa głos przewodniczącego.
- Art. 48. Od uchwały rady adwokackiej służy zainteresowanemu odwołanie do Naczelnej Rady Adwokackiej.
- Art. 49.1. Uchwała rady adwokackiej w sprawie wpisu na listę adwokatów lub aplikantów adwokackich powinna być podjęta w ciągu dwóch miesięcy od daty złożenia wniosku o wpis:
2. Od uchwały Naczelnej Rady Adwokackiej odmawiającej wpisu na listę adwokatów lub aplikantów adwokackich służy osobie, której ta uchwała dotyczy, skarga do Naczelnego Sądu Administracyjnego.
- Art. 50.1. Dziekan reprezentuje radę adwokacką, kieruje jej pracami, przewodniczy na jej posiedzeniach oraz wykonuje czynności przewidziane w niniejszej ustawie.
2. Wicedziekan jest stałym zastępcą dziekana.
 3. Dziekan może udzielić adwokatowi lub aplikantowi adwokackiemu ostrzeżenia za dopuszczenie się uchybienia mniejszej wagi. Decyzja dziekana podlega zaskarżeniu do rady adwokackiej.
- Art. 51. Rada Adwokacka prowadzi listę adwokatów i aplikantów adwokackich, której odpis przesyła corocznie Naczelnej Radzie Adwokackiej, prezesom właściwych sądów wojewódzkich, właściwym prokuratorom wojewódzkim oraz zawiadamia o zmianach na tej liście.

Rozdział 8

Sąd dyscyplinarny

- Art. 52. Do zakresu działania sądu dyscyplinarnego należy orzekanie w sprawach dyscyplinarnych członków izby.
- Art. 53.1. Sąd dyscyplinarny składa się z prezesa, wiceprezesa, sześciu do dwudziestu trzech członków oraz trzech zastępców członków.
2. Sąd dyscyplinarny orzeka w kompletach składających się z trzech sędziów.

Rozdział 9

Komisja rewizyjna

- Art. 54. Do zakresu działania komisji rewizyjnej należy kontrola działalności finansowej i gospodarczej rady adwokackiej oraz kontrola wykonywania uchwał zgromadzenia izby adwokackiej.
- Art. 55. Komisja rewizyjna składa się z przewodniczącego, trzech do pięciu członków oraz dwóch zastępców członków.

Dział IV

Wpis na listę adwokatów

- Art. 56. Na listę adwokatów wpisuje się na jej wniosek osobę, która:
- 1) jest nieskazitelnego charakteru i swym dotychczasowym zachowaniem nie budzi zastrzeżeń co do możliwości prawidłowego wykonywania zawodu adwokata.
 - 2) posiada obywatelstwo polskie i korzysta w pełni z praw publicznych oraz ma pełną zdolność do czynności prawnych,
 - 3) ukończyła uniwersyteckie studia prawnicze,
 - 4) odbyła aplikację adwokacką i złożyła egzamin adwokacki.
- Art. 57. Wymagań odbycia aplikacji adwokackiej i złożenia egzaminu adwokackiego nie stosuje się do:
- 1) osób posiadających tytuł naukowy lub stopień naukowy doktora habilitowanego nauk prawnych,
 - 2) osób, które ukończyły asesurę sędziowską, prokuratorską lub notarialną,
- Art. 58. Osoby, które wykonywały zawód sędziego lub prokuratora nie mogą w ciągu dwóch lat od zaprzestania wykonywania tego zawodu uzyskać wpisu na listę adwokatów w okręgu izby adwokackiej, w której zajmowały powyższe stanowiska. Zakaz ten nie dotyczy sędziów Sądu Najwyższego, sędziów Trybunału Konstytucyjnego oraz sędziów Naczelnego Sądu Administracyjnego.

- Art. 59.1. O wpisie na listę adwokatów decyduje rada adwokacka.
2. Radzie adwokackiej przysługuje prawo wglądu do akt osobowych i dyscyplinarnych osób ubiegających się o wpis.

Dział V

Skreślenie z listy adwokatów

- Art. 60. Rada adwokacka skreśla adwokata z listy w wypadku:
- 1) śmierci,
 - 2) wystąpienia z adwokatury,
 - 3) przeniesienia siedziby do innej izby adwokackiej,
 - 4) objęcia stanowiska w organach wymiaru sprawiedliwości, organach ścigania lub w notariacie,
 - 5) powołania do wojskowej służby zawodowej,
 - 6) utraty obywatelstwa polskiego,
 - 7) utraty z mocy wyroku sądowego praw publicznych lub prawa wykonywania zawodu,
 - 8) orzeczenia dyscyplinarnego o wydaleniu z adwokatury.
2. Rada adwokacka może odmówić skreślenia z listy adwokatów z przyczyn wymienionych w ust. 1 pkt 2 lub 3, jeżeli przeciwko adwokatowi toczy się postępowanie dyscyplinarne.
- Art. 61. Adwokat skreślony z listy adwokatów z przyczyn wymienionych w art. 60 pkt 2 i 5 podlega na swój wniosek ponownemu wpisowi na listę, chyba że przestał odpowiadać warunkom przewidzianym w art. 56 pkt. 1 i 2.
- Art. 62. Rada adwokacka może skreślić adwokata z listy adwokatów, w związku z czynem popełnionym przed wpisem na listę, jeżeli czyn ten nie był znany radzie adwokackiej w chwili wpisu, a stanowiłby przeszkodę do wpisu.

Dział VI

Aplikacja adwokacka

- Art. 63. Do aplikantów adwokackich stosuje się odpowiednie przepisy art. 4—6, art. 56 pkt. 1—3 art. 59.
- Art. 64. Aplikacja adwokacka trwa 4 lata, przy czym przez okres roczny odbywa się ją w sądzie, prokuraturze i notariacie na podstawie skierowania rady adwokackiej.
- Art. 65. Po roku aplikacji aplikant adwokacki może zastępować adwokata przed sądem rejonowym, organami administracji państwowej i instytucjami. Po dwóch latach aplikacji aplikant może także zastępować adwokata przed innymi sądami, z wyjątkiem Naczelnego Sądu Administracyjnego i Sądu Najwyższego.

- Art. 66. Aplikacja adwokacka kończy się egzaminem adwokackim. Egzamin może być powtórzony — w razie niepomyślnego wyniku — jeden raz, w terminie ustalonym przez radę adwokacką.
- Art. 67.1. Rada adwokacka skreśla aplikanta adwokackiego z listy wskutek:
- 1) okoliczności wymienionych w art. 60 ust. 1,
 - 2) nieprzystąpienia bez usprawiedliwionej przyczyny do egzaminu adwokackiego w ciągu trzech miesięcy od zakończenia aplikacji adwokackiej lub do ponownego egzaminu w terminie ustalonym przez radę adwokacką.
2. Rada adwokacka może skreślić aplikanta adwokackiego z listy aplikantów adwokackich w okresie pierwszych dwóch lat aplikacji, jeżeli stwierdzi jego nieprzydatność do wykonywania zawodu adwokata.
3. Od uchwały o skreśleniu aplikanta adwokackiego z listy w myśl ust. 2 służy odwołanie do Naczelnej Rady Adwokackiej.

Dział VII

Odpowiedzialność dyscyplinarna

- Art. 68. Adwokaci i aplikanci adwokaccy podlegają odpowiedzialności dyscyplinarnej za naruszenie swoich obowiązków zawodowych bądź za postępowanie sprzeczne z zasadami etyki lub godności zawodu.
- Art. 69. Karami dyscyplinarnymi są:
- 1) upomnienie,
 - 2) nagana,
 - 3) kara pieniężna,
 - 4) zawieszenie w czynnościach zawodowych na okres od trzech miesięcy do trzech lat,
 - 5) wydalenie z adwokatury.
- Art. 70.1. Adwokat lub aplikant adwokacki, przeciwko któremu toczy się postępowanie dyscyplinarne lub karne, może być tymczasowo zawieszony w czynnościach zawodowych przez sąd dyscyplinarny w szczególnie uzasadnionych przypadkach. Postanowienie o zawieszeniu wydaje sąd dyscyplinarny z urzędu bądź na wniosek stron.
2. Postanowienie sądu dyscyplinarnego o tymczasowym zawieszeniu jest natychmiast wykonalne. Jeżeli okres tymczasowego zawieszenia trwa dłużej niż trzy miesiące, Wyższy Sąd Dyscyplinarny bada z urzędu zasadność zawieszenia.
- Art. 71.1. W razie uniewinnienia lub umorzenia postępowania adwokatowi przysługuje w stosunku do izby adwokackiej roszczenie o zwrot utraconego zarobku, jeżeli tymczasowe zawieszenie w czynnościach zawodowych było nieuzasadnione.
2. Zasady przewidziane w ust. 1 stosuje się odpowiednio do uniewinnienia lub umorzenia postępowania w wyniku rewizji nadzwyczajnej lub wznowienia postępowania.
3. Roszczenie wygasa w razie niezłożenia wniosku w terminie rocznym od

daty uprawomocnienia się orzeczeń dyscyplinarnych, o których mowa w ust. 1 i 2.

- Art. 72. Sąd dyscyplinarny lub rzecznik dyscyplinarny może umorzyć postępowanie dyscyplinarne w wypadkach mniejszej wagi.
- Art. 73.1. Kara nagany oraz kara pieniężna pociągają za sobą utratę prawa wybieralności do organów adwokatury na okres trzech lat od dnia uprawomocnienia się orzeczenia.
2. Kara pieniężna może być orzeczona jako kara zasadnicza lub kara dodatkowa. Karę pieniężną wymierza się w granicach od połowy miesięcznego zarobku do trzymiesięcznego zarobku adwokata. Wpływy z kar pieniężnych okręgowa rada adwokacka przekazuje na cele społeczne adwokatury.
 3. Kara zawieszenia w czynnościach zawodowych pociąga za sobą utratę prawa wybieralności do organów adwokatury na okres sześciu lat od dnia uprawomocnienia się orzeczenia.
 4. Adwokat zawieszony w czynnościach zawodowych nie może występować przed sądem lub innymi organami państwowymi.
 5. Kara wydalenia z adwokatury pociąga za sobą skreślenie z listy adwokatów bez prawa ubiegania się o ponowny wpis.
- Art. 74.1. W stosunku do aplikantów adwokackich nie orzeka się kary pieniężnej.
2. Przepisy o zawieszeniu adwokatów w czynnościach zawodowych stosuje się odpowiednio do aplikantów adwokackich, przy czym czasu trwania zawieszenia aplikanta w czynnościach nie zalicza się do okresu obowiązkowej aplikacji.
- Art. 75.1. Dziekan rady adwokackiej może wymierzyć członkowi izby karę upomnienia.
2. Od kary upomnienia wymienionej w trybie przewidzianym w ust. 1 służy odwołanie do okręgowego sądu dyscyplinarnego, który orzeka w tych sprawach jako druga i ostatnia instancja.
- Art. 77. Postępowanie dyscyplinarne toczy się niezależnie od postępowania karnego o ten sam czyn, może jednak być zawieszona do czasu ukończenia postępowania karnego.
- Art. 79.1. Postępowania dyscyplinarnego nie wszczyna się, a wszczęte umarza, jeżeli zaszła okoliczność, która według kodeksu postępowania karnego wyłącza ściganie.
2. W razie śmierci obwionionego przed ukończeniem postępowania dyscyplinarnego postanowienie o umorzeniu traci moc i postępowanie toczy się nadal, jeżeli zażąda tego — w terminie dwumiesięcznym od dnia zgonu obwionionego — jego małżonek, krewny w linii prostej, brat lub siostra.
- Art. 80.1. Rewizję Nadzwyczajną od prawomocnego orzeczenia dyscyplinarnego może wnieść minister sprawiedliwości lub Prezes Naczelnej Rady Adwokackiej z powodu rażącego naruszenia prawa lub oczywistej niestuszności orzeczenia.
2. Rewizja nadzwyczajna na niekorzyść obwinionego może być wniesiona w ciągu sześciu miesięcy od daty uprawomocnienia się orzeczenia dyscyplinarnego.
 3. Rewizję nadzwyczajną rozpatruje Sąd Najwyższy.

- Art. 81.1. Nie można wszczynać postępowania dyscyplinarnego jeżeli od chwili popełnienia przewinienia upłynęło trzy lata, a w wypadkach przewidzianych w art. 6 ust. 2 — sześć miesięcy.
2. Jeżeli czyn zawiera znamiona przestępstwa, przedawnienie dyscyplinarne nie następuje wcześniej niż przedawnienie karne.
 3. Przedawnienie dyscyplinarne przerywa każda czynność organu powołanego do ścigania przewinienia.
 4. Karalność przewinienia dyscyplinarnego ustaje, jeżeli od czasu jego popełnienia upłynęły trzy lata, a w wypadkach wymienionych w art. 6 ust. 2 — dwa lata.
- Art. 82. Oskarżycielem w postępowaniu jest rzecznik dyscyplinarny.
- Art. 83.1. Usunięcie wzmianki o ukaraniu dyscyplinarnym następuje z urzędu po upływie:
- 1) trzech lat od daty uprawomocnienia się orzeczenia dyscyplinarnego orzekającego karę upomnienia, karę nagany lub karę pieniężną,
 - 2) pięciu lat od odbycia kary zawieszenia w czynnościach zawodowych jeżeli adwokat lub aplikant adwokacki nie zostanie w tym czasie ukarany lub nie zostanie wszczęte przeciwko niemu postępowanie dyscyplinarne.
2. Nie usuwa się wzmianki o karze wydalenia z adwokatury.

Dział VIII

Przepisy przejściowe i końcowe

- Art. 84. Adwokatów i radców prawnych, wpisanych w dniu wejścia w życie ustawy na listę adwokatów lub radców prawnych, którzy mają ukończoną aplikację adwokacką, radcowską, sędziowską, arbitrażową, prokuratorską lub notarialną zakończoną właściwym egzaminem wpisuje się z urzędu na listę adwokatów przewidzianą niniejszą ustawą.
- Art. 85.1. Na listę adwokatów przewidzianą niniejszą ustawą mogą zostać wpisani adwokaci i radcowie prawni nie spełniający wymogów, o których mowa w art. 84 wpisani na listę adwokatów lub radców prawnych w dniu wejścia w życie ustawy, jeżeli zobowiążą się złożyć egzamin uzupełniający w ciągu 2 lat od dnia wpisu na listę adwokatów.
2. Osobę, o której mowa w ust. 1, skreśla się z listy adwokatów, jeżeli we wskazanym terminie nie złoży egzaminu uzupełniającego.
 3. Zakres i tryb egzaminu uzupełniającego określają wspólnie Naczelna Rada Adwokacka i Krajowa Rada Radców Prawnych.
 4. Od obowiązku zdania egzaminu uzupełniającego zwolnieni są adwokaci i radcowie prawni wpisani na listę adwokatów lub radców prawnych w dniu wejścia w życie ustawy, którzy przez okres co najmniej 10 lat przed wejściem w życie ustawy wykonywali zawód adwokata w zespole adwokackim lub kancelarii indywidualnej lub zawód radcy prawnego w pełnym wymiarze zatrudnienia.

- Art. 86. Radcowie prawni wykonujący w dniu wejścia w życie ustawy zawód w stosunku pracy w jednostkach organizacyjnych podległych Ministrom Obrony Narodowej oraz Spraw Wewnętrznych, w tym także będący żołnierzami w czynnej służbie wojskowej, funkcjonariuszami Policji lub w jednostkach organizacyjnych więziennictwa zachowują tytuł zawodowy „radcy prawnego” oraz prawa i obowiązki określone odrębnymi przepisami.
- Art. 87. Aplikanci radcowscy, którzy w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy odbywają aplikację radcowską, kończą ją według przepisów określonych w niniejszej ustawie.
- Art. 88. Naczelna Rada Adwokacka oraz Krajowa Rada Radców Prawnych wybiorą spośród swoich członków Komitet Organizacyjny Samorządu Adwokackiego składający się z 12 adwokatów i 12 radców prawnych.
- Art. 89.1. Zadaniem Komitetu, o którym mowa w art. 89 jest:
- 1) opracowanie regulaminu pierwszego Krajowego Zjazdu Adwokatów i wyboru delegatów na ten Zjazd.
 - 2) ustalenie liczby tymczasowych okręgowych izb adwokackich i obszarów ich działania oraz siedzib,
 - 3) ustalenie zasad przekazania majątku i dokumentacji dotychczasowych organów samorządów adwokackiego i radców prawnych,
 - 4) zwołanie pierwszych zgromadzeń okręgowych izb adwokackich oraz Krajowego Zjazdu Adwokatów w ciągu 1 roku od dnia wejścia w życie ustawy,
 - 5) ustalenie w porozumieniu z ministrem sprawiedliwości programu aplikacji adwokackiej oraz zasad jej odbywania i składania egzaminu adwokackiego obowiązujących do czasu wykonania kompetencji, o których mowa w art. 3 pkt 11, przez Naczelną Radę Adwokacką wybraną zgodnie z przepisami ustawy.
2. Do czasu wyboru organów samorządu adwokackiego dotychczasowe organa samorządów adwokackiego i radców prawnych wykonują swoje kompetencje określone przepisami ustawy z dnia 26 maja 1982 r. prawo o adwokaturze (Dz. U. Nr 16, poz 124 z późn. zm.) oraz ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. Nr 19, poz. 145 z późn. zm.) z ograniczeniami wynikającymi z ust. 1.
- Art. 90. Ministrowi sprawiedliwości powierza się nadzór nad działalnością komitetu, o którym mowa w art. 89.
- Art. 91.1. W ciągu 3-ch lat od wejścia w życie ustawy adwokat może wykonywać zawód w zespole adwokackim.
2. Zespoły adwokackie, o których mowa w ust. 1, posiadają osobowość prawną.
 3. Organami zespołu adwokackiego są:
 - 1) zebranie zespołu,
 - 2) kierownik zespołu,
 - 3) komisja rewizyjna w zespołach liczących więcej niż 12 członków, a w zespołach mniejszych, jeżeli zostanie ona powołana uchwałą zebrania zespołu.
 4. Zasady działania zespołu i jego organów określa statut uchwalony przez zebranie zespołu.

- Art. 92. Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie ustawy z dnia 26 maja 1982 r. prawo o adwokaturze (Dz. U. Nr 16, poz. 124 z późn. zm.) w zakresie, w jakim nie są sprzeczne z niniejszą ustawą, zachowują moc do czasu wydania nowych przepisów wykonawczych.
- Art. 93. W sprawach wpisu na listę adwokatów i radców prawnych oraz aplikantów adwokackich i radcowskich nie zakończonych do dnia wejścia w życie ustawy stosuje się przepisy niniejszej ustawy.
- Art. 94.1. Tracą moc ustawy z dnia 26 maja 1982 r. prawo o adwokaturze (Dz. U. Nr 16, poz. 124 z późn. zm.) oraz ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. Nr 19, poz. 145 z późn. zm.).
2. Traci moc przepis art. 24 ustawy z dnia 23 grudnia 1988 r. o działalności gospodarczej (Dz. U. Nr 41, poz. 324 z późn. zmianami).
- Art. 95.1. Przepis art. 11 ust. 4 wobec radców prawnych nie wykonujących zawodu adwokata w dniu ogłoszenia ustawy wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1996 r.
2. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 października 1992 r., z tym, że przepisy art. 85 ust. 3, 88, 89, 90 od dnia 1 stycznia 1991 r.

U z a s a d n i e n i e

Do łaski marszałkowskiej wpłynęły projekty nowelizacji dwóch ustaw: prawa o adwokaturze (ustawa z dnia 26.V.1982 r. Dz. U. Nr 16, poz. 124 z późn. zm.) i ustawy o radcach prawnych z dnia 16.VII.1982 r. (Dz. U. Nr 19, poz. 145 z późn. zm.).

Oba te projekty wydają się nie uwzględniać zachodzących w naszym kraju zmian i zmierzają do pogłębienia sztucznej odrębności zawodu adwokata i radcy prawnego, zamiast do ich integracji.

Jak wiadomo do 1961 r. pomoc prawną zarówno osobom fizycznym jak i prawnym, w tym także sektorowi gospodarki społecznej, świadczyli niemal wyłącznie adwokaci. Do utworzenia zawodu radcy prawnego doszło w wieku „upodabniania” naszego systemu społeczno-gospodarczego do systemu obowiązującego w ZSRR. Stworzyła go uchwała nr 533 Rady Ministrów z dnia 13 grudnia 1961 r. w sprawie obsługi prawnej przedsiębiorstw państwowych, zjednoczeń i banków państwowych (M. P. nr 96 poz. 406). Uchwała ta odebrała adwokatom możliwość świadczenia pomocy prawnej sektorowi uspołecznionemu, powierzając obsługę przedsiębiorstw państwowych, ich zjednoczeń, banków państwowych, a także jedno-

stek spółdzielczych i stowarzyszeń prowadzących działalność gospodarczą nowemu zawodowi — radcy prawnego. Adwokat mógł od-tąd świadczyć pomoc prawną tym jednostkom tylko pod warunkiem rezygnacji z wykonywania zawodu w rozumieniu przepisów o adwokaturze, poza wykonywaniem doraźnych zleceń za pośrednictwem zespołu adwokackiego.

Rozwój życia społecznego i gospodarczego wymusza coraz węższą specjalizację zawodową — dotyczy to także prawników. Adwokat czy radca prawny — „omnibus”, znający się na wszystkich dziedzinach prawa, to już przeszłość.

Przemiany w naszym systemie prawnym, społecznym politycznym i głównie — gospodarczym, powodują lawinowy wzrost aktywności społecznej i gospodarczej obywateli. W wyniku tego następuje poważny wzrost zapotrzebowania na fachowe doradztwo i pomoc prawną, któremu ani adwokatura, ani radcowie prawni nie mogli dotychczas sprostać. Adwokatura ma zbyt małą ilość czynnych zawodowo członków nadto prawo o adwokaturze ogranicza formy wykonywania zawodu (zespoły adwokackie i nieliczne kancelarie prywatne).

Również radcowie prawni, co prawda 3-krotnie liczniejsi od adwokatów z uwagi na ograniczenie formy wykonywania zawodu do umowy o pracę i w niewielkim zakresie — umowy zlecenia, nie mogą uspokoić zapotrzebowania na pomoc prawną.

Częściowe i chyba tymczasowe rozwiązanie tej sytuacji dała ustawa z dnia 23.XII.1988 r. o działalności gospodarczej (Dz. U. nr 41, poz. 324, zm. Dz. U. z 1990 r. nr 26, poz. 149), której art. 24 umożliwił zarówno adwokatom jak i radcom prawnym świadczenie na równych prawach pomocy prawnej wszelkim podmiotom w zakresie ich działalności gospodarczej, w nowych dla tych zawodów formach organizacyjnych: w spółkach i spółdzielniach z udziałem adwokatów lub radców prawnych, a od wejścia w życie noweli do tej ustawy — także indywidualnie.

Ustawa o działalności gospodarczej złamała dotychczasowy monopol adwokatów na świadczenie pomocy prawnej wszystkim podmiotom, nie będącym jednostkami gospodarki uspołecznionej. Od jej wejścia w życie również radcowie prawni świadczą pomoc prawną w sprawach gospodarczych wszystkim podmiotom, a więc osobom fizycznym prowadzącym działalność gospodarczą oraz nie będącym j.g.u. podmiotom gospodarczym.

Tak więc nastąpiło zasadnicze zbliżenie obu zawodów w zakresie ich działania. Wyłączność adwokatury sprowadza się obecnie do obrony w sprawach karnych — pomocy w sprawach rodzinnych i opiekuńczych i w sprawach cywilnych nie związanych z działalnością gospodarczą, świadczoną przede wszystkim osobom fizycznym.

Art. 24 ustawy o działalności gospodarczej nie rozwiązał jednak kompleksowo problemu świadczenia pomocy prawnej wszystkim zainteresowanym tym podmiotom.

Przyjąć można dwa rozwiązania: utrzymanie odrębności tych zawodów, co wymagałoby precyzyjnego określenia zakresu działania każdego z nich lub połączenie obu zawodów i ich samorządów i utworzenia jednego zawodu.

Ku pierwszemu rozwiązaniu zmierną oba poselskie projekty nowelizacji prawa o adwokaturze i ustawy o radcach prawnych.

Jednakże, pomijając wszelkie inne proponowane zapisy w obu projektach nowelizacyjnych, pokrywają się one w dużej mierze, a w pewnym stopniu wykluczają, jeżeli chodzi o zakres świadczenia pomocy prawnej przez członków obu zawodów. Radcowie prawni

mieliby być uprawnieni do świadczenia pomocy prawnej osobom prawnym, podmiotom nie posiadającym osobowości prawnej organom państwowym oraz samorządowym, a także osobom fizycznym z wyłączeniem obrony w sprawach karnych, a adwokaci mieliby uzyskać wyłączność w udzielaniu pomocy prawnej osobom fizycznym i prawo wykonywania obsługi prawnej podmiotów gospodarczych oraz osób prawnych.

Tak więc w wypadku przyjęcia obu projektów przez Sejm, jedyna różnica pomiędzy dwoma zawodami polegałaby na wyłączności obrony w sprawach karnych dla adwokatów.

Podział na dwa zawody „adwokata” i „radcy prawnego” jest reliktem wąskiego „dobra” grupowego jego członków, neguje zasadę powszechnej dostępności do zawodowej pomocy prawnej i zdrowej konkurencji między osobami wykonującymi tę pomoc.

W tej sytuacji należałoby rozważyć możliwość połączenia obu zawodów. Przyjmując tę tezę trzeba by założyć, że powstały z tego połączenia zawód nosiłby nazwę zawodu adwokata. Przemawia za tym nasza tradycja, a nadto fakt, iż w prawie wszystkich krajach zachodnich świadczenie pomocy prawnej powierzane jest adwokatowi.

Przedstawiony projekt zakłada utworzenie nowego zawodu adwokata. Wpis na listę adwokatów z urzędu uzyskiwaliby adwokaci i radcowie prawni wpisani na listy adwokatów lub radców prawnych w dniu wejścia w życie ustawy, którzy ukończyli jakąkolwiek aplikację prawniczą zakończoną właściwym egzaminem. Pomimo zróżnicowania zakresu i trybu prowadzenia aplikacji prawniczych należy uznać, że dawały one właściwie przygotowanie do wykonywania różnych zawodów prawniczych.

Adwokaci i radcowie prawni nie posiadający ukończonej aplikacji uzyskiwaliby wpis warunkowy na listę adwokatów, uzależniony od zdania egzaminu uzupełniającego w terminie do 2 lat. Zakres egzaminu uzupełniającego ustaliłyby Naczelna Rada Adwokacka i Krajowa Rada Radców Prawnych.

Proponuje się zwolnienie z obowiązku zdawania egzaminu uzupełniającego adwokatów i radców prawnych, którzy nie ukończyli aplikacji, lecz posiadają co najmniej 10-letnią praktykę zawodową. Powyższy tryb wpisów na listę adwokatów dotychczasowych adwokatów i radców prawnych powinien wyeliminować osoby nie mającego należytego przy-

gotowania do wykonywania zawodu, przy jednoczesnej ochronie praw nabytych.

Projekt ustawy o adwokaturze zawiera określenie zawodu, reguluje formy i podstawowe zasady jego wykonywania, warunki wpisu na listę adwokatów i aplikantów adwokackich oraz zasady organizacji i kompetencje samorządu adwokackiego.

Proponuje się, aby zawód adwokata mógł być wykonywany w następujących formach:

- a) kancelarii adwokackiej,
- b) spółce adwokatów,
- c) w ramach stosunku pracy,
- d) umowy zlecenia.

Przejdźciowo, w okresie 3-ch lat od wejścia w życie ustawy dopuszcza się możliwość wykonywania zawodu w zespole adwokackim na zasadach zbliżonych do dotychczasowych.

Zespoły adwokackie zostały narzucone adwokaturze w 1950 r., wprowadzenie tej formy jako wyłącznej zmierzało do „skomunizowania” adwokatury, do pozbawienia tego zawodu cech zawodu wolnego. Obserwuje się obecnie kryzys zespołów adwokackich. Powinny się one rozwiąć lub przekształcić w spółki w okresie 3-ch lat.

Odstępuje się od zasady wskazywania adwokatowi siedziby przez samorząd adwokacki oraz rezygnuje z jakiegokolwiek ingerencji w wybór formy wykonywania zawodu.

Adwokat sam wybiera formę wykonywania zawodu i siedzibę kierując się potrzebami rynku oraz własnymi predyspozycjami.

Zachowanie możliwości wykonywania zawodu w ramach stosunku pracy i umowy zlecenia podyktowane jest potrzebami głównie podmiotów gospodarczych.

Projekt nie przewiduje zakazu łączenia różnych form wykonywania zawodu pozostawiając tę kwestię do rozstrzygnięcia w umowach (umowa spółki, umowa o pracę, umowa zlecenia).

Podstawowe warunki wpisu na listę adwokatów proponuje się także jak dotychczas, z tym, że ulega znacznemu ułatwieniu przepływ międzyzawodowy.

Wpis na listę adwokatów nie byłby uzależniony od uznania władz samorządowych. Każdy, kto spełnia ustalone prawem o adwokaturze warunki winien być wpisany na listę adwokatów.

Wprowadzenie takich zasad wpisu na listę adwokatów byłby powrotem do zasad obowiązujących w przedwojennej ustawie — pra-

wo o ustroju adwokatury z 1938 r. (Dz. U. Nr 33, poz. 289) oraz zasad obowiązujących w większości państw zachodnich.

Organizacja samorządu adwokackiego byłaby zbliżona do obecnie obowiązującej w obu korporacjach zawodowych.

Ograniczeniu uległyby niektóre dotychczasowe uprawnienia organów adwokatury tj. eliminuje się uprawnienia władcze zarządzania zawodem przez ustalanie planu rozmieszczenia adwokatów, wskazywanie im siedziby oraz decydowanie o formie wykonywania zawodu.

Dotychczasowe uprawnienia ministra sprawiedliwości winny zostać ograniczone do możliwości zaskarżania do Sądu Najwyższego sprzecznych z prawem uchwał organów adwokatury w terminie 6-ciu miesięcy od ich doręczenia.

Aplikacja adwokacka i radcowska muszą zostać połączone. Ponieważ dotychczasowa aplikacja adwokacka trwa 4 lata, a radcowska 3 lata należało ustalić czas trwania aplikacji tak jak było to dotychczas w adwokaturze. Odpowiedzialność dyscyplinarną proponuje się zachować na dotychczasowych zasadach. Przepisy przejściowe regulują:

— zasady wpisu na listę adwokacką dotychczasowych adwokatów i radców prawnych,

— zasady utworzenia nowego samorządu adwokackiego,

— przepisy derogacyjne oraz określające czas trwania *vacatio legis* przepisów ustawy.

Przygotowanie wyborów nowych organów adwokatury proponuje się powierzyć Komitetowi Organizacyjnemu wybranemu przez Naczelną Radę Adwokacką i Krajową Radę Radców Prawnych. Komitetowi organizacyjnemu należy też powierzyć ustalenie zasad prowadzenia aplikacji adwokackiej w okresie przejściowym, aby zapewnić jej ciągłość.

Proponuje się około dwuletnie *vacatio legis* ustawy oraz wcześniejsze wejście w życie przepisów dot. Komitetu Organizacyjnego. 5-letnie *vacatio legis* przepisu dot. zakazu wykonywania zawodu adwokata w przypadku, gdy współmałżonek zajmuje stanowisko sędziego, prokuratora lub pełni funkcje w organach ściągania dla dotychczasowych radców prawnych uzasadnione jest tym, iż

zakaz ten nie obowiązywał wobec radców prawnych.

Dokonanie wyboru w tym zakresie w rodzinach radców prawnych, których współmał-

żonkowie są sędziami, prokuratorami lub pracują w organach ścigania wymaga pozostawienia dłuższego czasu.

Projektowana ustawa nie wprowadza monopolu adwokatury na wszelkiego rodzaju pomoc prawną. Zainteresowane podmioty muszą mieć możliwość korzystania z usług innych prawników, nie będących adwokatami. Będą to np. naukowcy czy wybitni specjaliści z poszczególnych dziedzin prawa, nawet zagraniczni, którzy posiadają w swojej specjal-

ności duży zasób wiadomości oraz przygotowanie teoretyczne i praktyczne. Jest to konieczne zwłaszcza dla podmiotów gospodarczych, wprowadzających lub rozszerzających swoją działalność w dziedzinach, w których ani adwokaci, ani radcowie prawni dotychczas nie mają żadnego doświadczenia.

Kwestię zachowania szczególnych uprawnień adwokatów do występowania przed sądami w charakterze pełnomocników czy obrońców, muszą regulować, tak zresztą jak dotychczas, procedury sądowe.
